

# «بیوتکنولوژی پرورش جلبکها»

نویسنده: الهه انسانی



مترجم: حمید موحّدیان

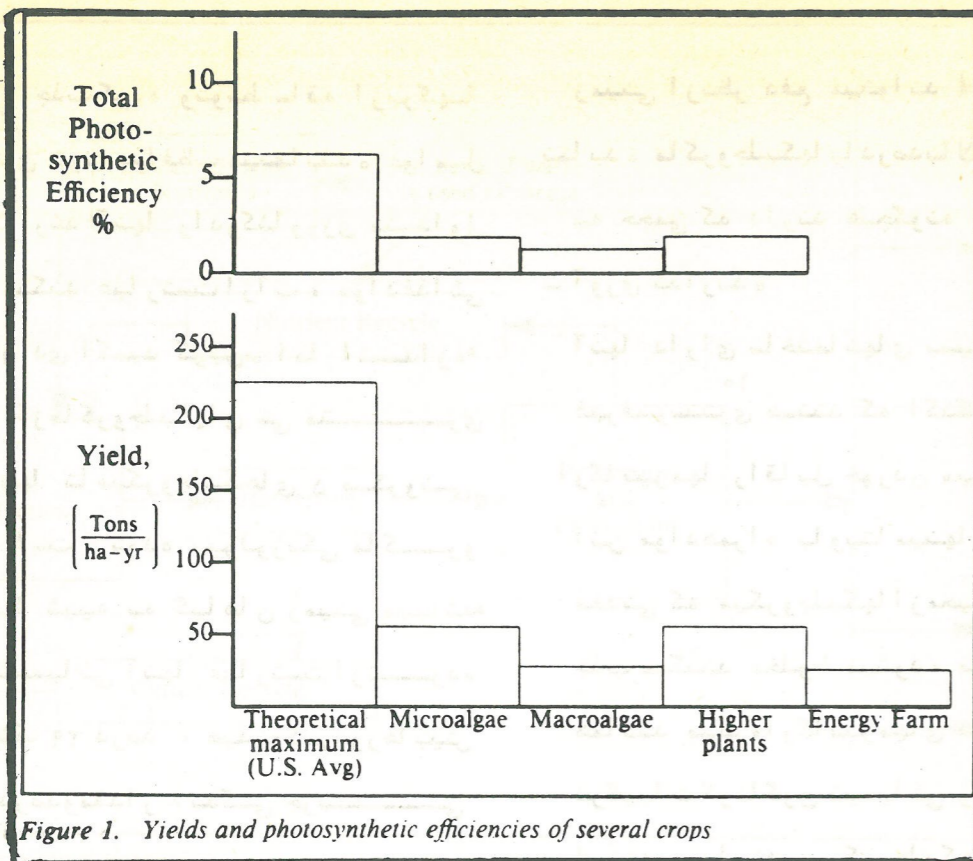
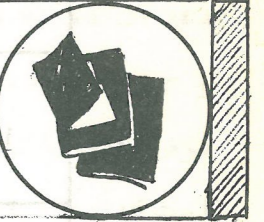


Figure 1. Yields and photosynthetic efficiencies of several crops

توده بیولوژیکی بیشتری تولید  
مینمایند و برداشت آنها پروسه‌ای است  
● اندازه جلبکها از ماکرو جلبکهای سی‌تری  
تاسیکرو جلبکهای ۵ میکرونی تنگتر است.  
که پیوسته برای سالیان متعادی انجام  
میشود.  
حال آنکه محصولات کشت و ریزی متداول پس  
از چند ماه رشد سالیانه یکبار برداشت  
میشوند (شکل ۱ و ۲) و تنها بخش  
اندکی از توده بیولوژیکی  
آنها، خوردنی و یا حاوی ویتامینها و  
املاح معدنی میباشد، علت این امر آنست  
که قسمت اعظم توده بیولوژیکی گیاهان  
معمولی ساختمان مکانیکی است و  
آنها بوسیله ریشه‌ها محکم به زمین بسته  
شده‌اند و آب و املاح معدنی را جذب  
مینمایند، بوسیله برگها در سطح وسیعی

جلبکها از میلیاردها سال پیش تا کنون  
بر روی کره زمین فعال بوده‌اند و در اثر  
فعالیت فتوسنتزی آنها بود که دی اکسید  
کربن موجود در آتمسفر زمین به  
اکسیژن و نیتروژن هوائی که ما امروزه  
تنفس میکنیم تبدیل شده. بواسطه تکثیر  
میکرو جلبکها در اقیانوسها و اولین زنجیره  
غذائی شامل جلبکها و ژئوپلانکتونها و دیگر  
مهره داران اولیه تشکیل شده. این  
زنجیره به پیچیده تر شدن روابط موجود  
در طبیعت منجر شد که رابطه انسان و  
طبیعت غامض ترین آنها است.  
اگر چه نور خورشید منبع اولیه تمام  
مواد غذائی ما و مواد خام اولیه است،  
لکن تنها درصد کمی از انرژی آن توسط  
گیاهان متکامل تر و جلبکها جذب میشود.  
جلبکها و گیاهان متکامل دارای پدیده  
فتوسنتز باران دمان مشابهی هستند ولی  
جلبکها بعلاطف طبیعت هیدرولیک کشت آنها

از آنها را مسئول آکومولاسیون منابع نفتی  
دانسته‌اند.  
در یکی از نظریات پیدایش حیات بر روی  
کره زمین باکتریهای سنتز شیمیائی  
اولین اشکال حیات تشخیص داده شده‌اند.  
آنها از انرژی موجود در مواد معدنی  
مخصوص و گازهای محلولی که از آتمسفر  
گرم متعادل میشدند ارتزاق میکردند.

● این فن در بدو امر مدرن و پیچیده بنظر می‌رسد  
ولی در حقیقت جلبکها یکی از قدیمی‌ترین  
گونه‌های زندگی بر روی کره‌خاکی ما هستند.

با گذشت زمان باکتریهای فتوسنتز در  
پروسه موتاسیون و انتخاب اصلح بوجود  
آمدند. بر طبق تئوری دیگری، نتیجه  
مطالعات فسیل شناسی سنگهای آسمانی  
نشان داده است که اولین سلول حیات  
- در بر روی کره زمین میکرو جلبکها  
بوده‌اند. در هر حال از فرضیه‌های گوناگون  
میتوان چنین نتیجه گرفت که میکرو

بیوتکنولوژی پرورش جلبکها از لوله  
کوچک آزمایش تا کشت هکتارها زمین در  
حال گسترش میباشد و دروازه جدیدی  
را برای مطالعه گشوده است. دامنه  
امکان استفاده از میکرو جلبکها از تبدیل  
فاضلاب و مواد آلوده کننده به ترکیبات  
دارویی تا مسافرت‌های فضائی گسترش یافته  
است. تکنولوژی این فن در بدو امر مدرن  
و پیچیده بنظر میرسد ولی در حقیقت  
جلبکها یکی از قدیمی‌ترین گونه‌های زندگی  
بر روی کره‌خاکی ما هستند. جلبکها در دره  
پائین زنجیره مواد غذائی قرار دارند  
و بعنوان تولیدکننده‌های ابتدائی شناخته  
شده‌اند. آنها گیاهان آبزی هستند که  
در اندازه‌های میکروسکوپی  
تبارگان نیزمهای بزرگ دریائی که  
اصطلاحاً "ماکرو جلبک نامیده میشود وجود  
دارند که معروفترین آنها علف دریائی  
میباشد. آنها نه تنها از قدیمی‌ترین  
منابع غذائی هستند که توسط آرتکها و مردم  
مشرق زمین مصرف میشدند بلکه گونه‌های



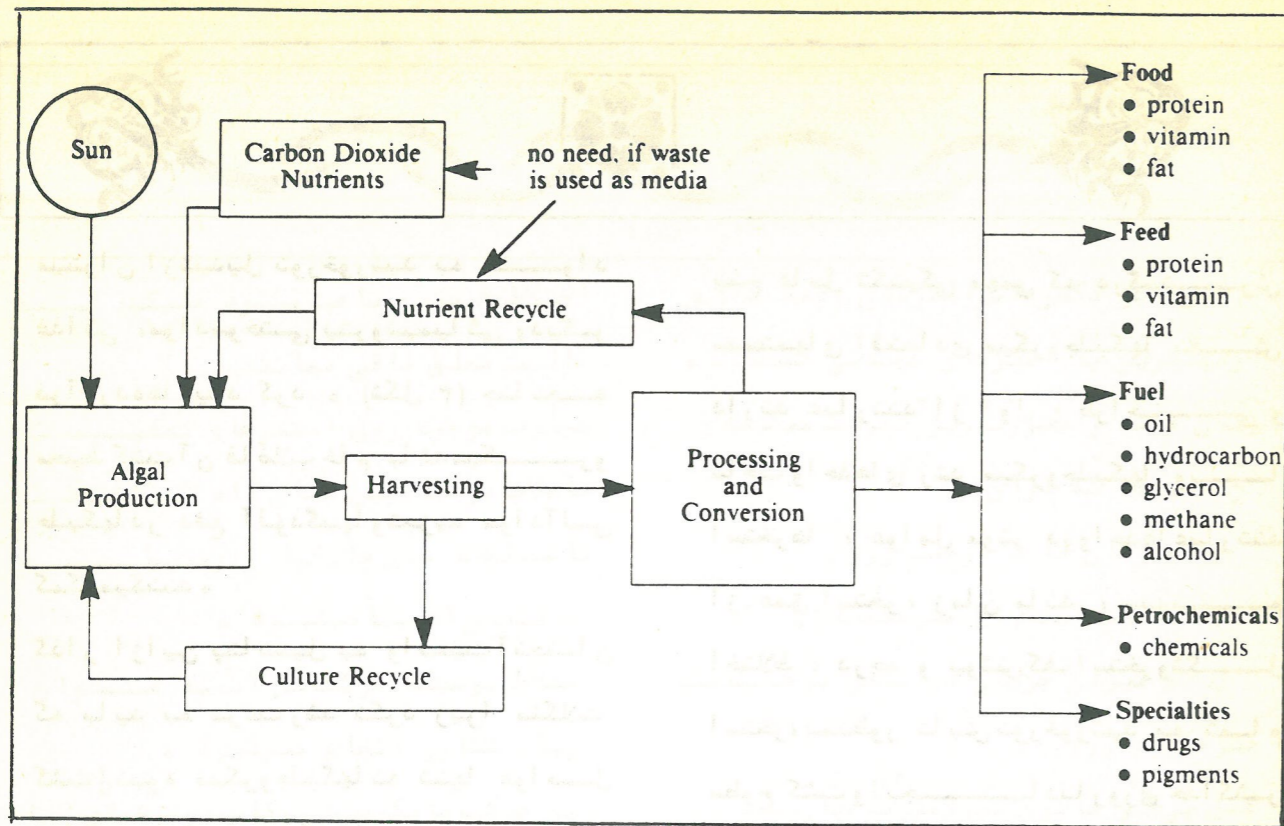


Figure 3. Overview of an algaculture system

فتوسنتزی در یک محیط مهندسی قابل کنترل می باشد. این محیط یک الگوی جدید تولید فراهم مینماید که در آن بازیابی مواد غذایی وسیکل مجدد، حالت عادی است. کشاورزی متداول و تکنیکهای تولید مواد شیمیائی و داروئی محیط را از نظر غذایی فقیر ساخته و مقدار متناسبی مواد سمی و شیمیائی وارد محیط اکوسیستم مینماید. اولین مطالعه جامع بروی کشت وسیع و پتانسیل استفاده از میکرو جلبکها توسط انستیتو کارنگی واشینگتن در مقاله ای با عنوان " کشت جلبک از آزمایشگاه تا پایلوت " در سال ۱۹۵۳ انجام گردیده. این گزارش توجه دانشمندان را به پتانسیل کشت این میکرو ارگانیزمها طی سه دهه گذشته معطوف داشت. پتانسیل منافع بیوتکنولوژی میکرو جلبکها بسیار متعدد است. بعنوان یک شمای کلی

جلبکها بمیزان بسیار زیادی بستگی به محیطی که آنها در آن رشد میکنند دارد. این شرایط محیطی با ارائه طرح مهندسی سیستم پرورش جلبک قابل کنترل است. میکرو جلبکها برای رشد خود نیاز به نور، دی اکسید کربن و مقدار کمی ماده معدنی دارند. دی اکسید کربن و مواد معدنی از پارامترهایی هستند که به سادگی میتوان آنها را وارد استخرهای پرورش میکرو جلبک نمود و یا میزان تابش مورد نیاز برای پدیده فتوسنتز را تامین نمود.

پرورش جلبک به عبارت ساده تکثیر

پرورش جلبک به عبارت ساده تکثیر فتوسنتزی

در یک محیط مهندسی قابل کنترل می باشد.



زمینی از نظر دفع میتواند ایجاد مشکل نماید. میکرو جلبکها با درصد بالای نسبت سطح به حجمی که دارند هیچگونه رقیبی در بار آوری ندارند. آنها دارای ساختمانهای بسیار کوچک غیر فتوسنتزی هستند که اکثر ارگانیزمها را قابل خوردن میسازند. این مواد همراه با ویتامینها و مواد معدنی که میکرو جلبکها از محیط کشت خود جذب میکنند مخلوط میشود، میکرو جلبکها همانند میکرو ارگانیزمهای دیگر ترکیبات گوناگون شیمیائی و بیوشیمیائی را سنتز مینمایند. میکرو جلبکها حاوی بیش از ۷۰ درصد چربی و هیدروکربن ۲۵ درصد هیدروکربور و ده درصد خاکستر میباشند. ترکیب واقعی میکرو

آفتاب را جذب کرده و توسط ساقه از برگها و میوه های خود محافظت مینمایند. عوامل مهمی که رشد آنها را در کشاورزی متداول محدود میکند عبارتست از آب، مواد غذایی زمینی و دی اکسید کربن. اما اندازه جلبکها از میکرو جلبکهای سی متتری اقیانوسها تا میکرو جلبکهای ۵ میکرونی متغیر است. توده بیولوژیکی ماکرو جلبکها شبیه به گیاهان زمینی میباشد. ترکیب شیمیائی آنها عبارتست از توده جامد خشک ۲۹ درصد، هیدروکربورها بیش از ۷۱ درصد و مقدار اندکی چربی (حدود ۹ درصد) ۵۰ درصد بعضی از میکرو جلبکها، توده خشک بصورت خاکستر است که کاربرد عملی ندارند. این خاکستر مانده خاکستر حاصل از گیاهان

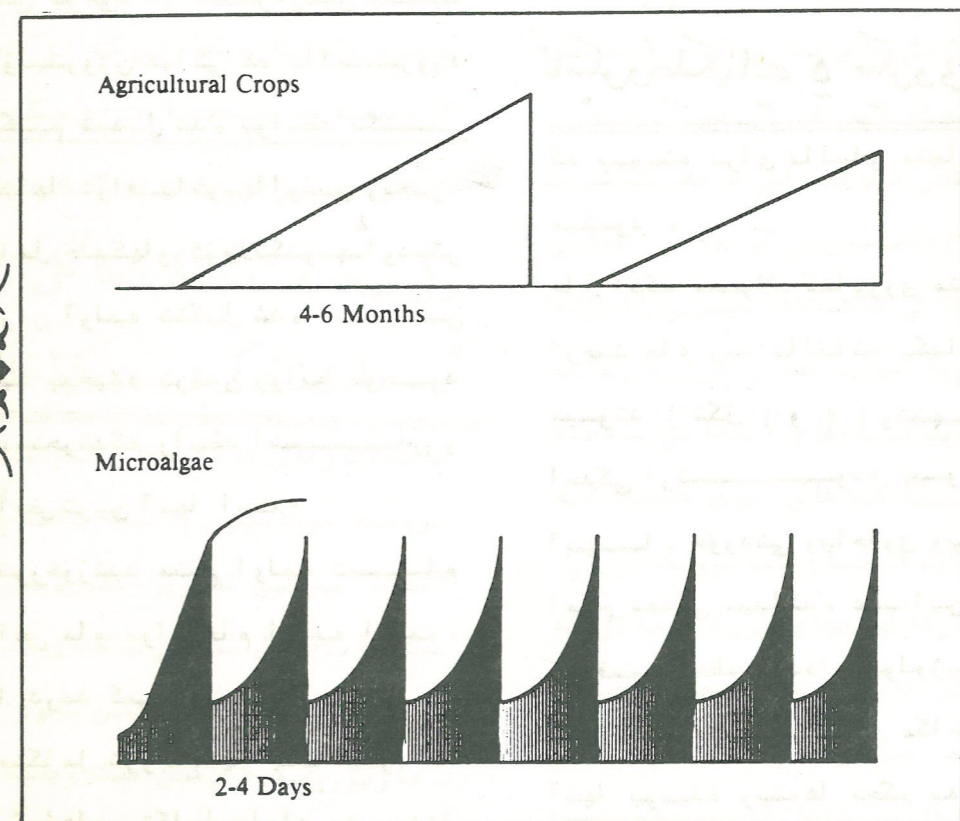


Figure 2. Growth and Harvest Cycles





میتوان از تبدیل نورخورشید به مواد غذایی، مواد سوختی پتروشیمیائی و دیگر فرآورده‌ها یاد کرد. (شکل ۳) چنانچه محیط کشت آن فاضلاب خام باشد میکرو جلبکها در دفع آلودگیها و تجزیه مواد آلی کمک میکنند.

گذار از این پتانسیل به واقعیت آنچنان که باید به سرعت رشد نکرد زیرا مشکلات کشت انبوه میکرو جلبکها نه تنها عوامل تکنیکی بوده بلکه مشکلات اقتصادی و سیاسی نیز در این امر موثر بوده است. حتی چنانچه بتوان تضمین کرد که تولید انبوه میکرو جلبکها میتواند مشکلات غذایی و انرژی نوع بشر را حل کند، متقاعد کردن سیاستمداران، با توجه به اطلاع اندک آنها از این علم، بعید به نظر میرسد. بنابراین تحقیقات میکرو - جلبکها از فقدان حمایت مالی دولت و احزاب سیاسی این وقت در سرتاسر دنیا رنج میبرد.

مشکلات اقتصادی ساختمان استخرهای پرورش میکرو جلبکها از جمله مسائل مبتلا به دیگر می باشد.

هزینه‌های گزاف در این زمینه تنها به سادگی مربوط به هزینه نیروی انسانی و مواد خام نمیباشد بلکه بعلت فقدان رقابت و تجربه در بین پیمانکاران نیز هست.

پنج عامل تکنیکی مهمی که در گسترش سیستمهای اقتصادی میکرو جلبکها نقش دارند عبارتند از اول: طراحی و ساخت واحدهای رشد میکرو جلبکها و استخرها، عوامل موثر در واحدها عبارتند از عمق استخر، زمان ماند، سیستم اختلاط، درجه و پوشش کف استخر و شکل استخر، بمنظور تابش نورخورشید به تمام سطوح کشت و ایجاد باروری حداکثر استخرهای رشد جلبک را بصورت کانالهایی کم عمق از ۳ تا ۶ متر پهنا و ۲۰ سانتیمتر عمق طراحی مینمایند. غالب تجارب موجود در زمینه طراحی و بهره برداری از استخرهای تکثیر جلبکها حاصل تحقیقات سی ساله دکتر ویلیام اسوالد در دانشگاه برکلی کالیفرنیا میباشد. تحقیقات نامبرده بر روی امکان رشد میکرو جلبکها در فاضلاب خام استخرهای معروف به جریان بالا متمرکز شده بود.



بر طبق نظر دکتر اسوالد زمان و عمق از مهمترین پارامترهای مهندسی هستند. زمان ماند را بصورت زیر تعریف میکنند:

$$\tau = V/Q$$

که در آن:

$$\tau = \text{زمان ماند بر حسب روز}$$

$$V = \text{حجم استخر (مترمکعب)}$$

$$Q = \text{میزان جریان در استخر بر حسب مترمکعب در روز}$$

عمق بر طبق قانون بیرلامبرت عبارتست از:

$$d = \frac{\ln(I_0) - \ln(I_d)}{C_c \alpha}$$

که در آن:

$$d = \text{عمق بر حسب اینچ}$$

$$I_0 = \text{شدت نور در سطح استخر بر حسب فوت شمع}$$

$$I_d = \text{شدت نور در عمق } d \text{ بر حسب فوت شمع}$$

$$C_c = \text{غلظت جلبک بر حسب میلیگرم در لیتر}$$

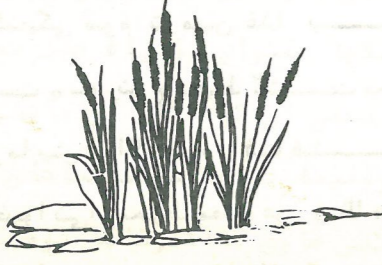
$$\alpha = \text{ضریب جذب که برای واحدهای این سیستم } 3 \times 10^{-4} \text{ می باشد}$$

اگر چه اختلاط در معادلات نظری نیامده است ولی دارای تاثیر فوق العاده زیادی بر روی تولید میکرو جلبک میباشد. اختلاط باعث توزیع مواد غذایی و نور خورشید در محیط میشود و با کنترل غلظت اکسیژن محلول تولید شده توسط جلبکها PH محیط را متعادل نگاه میدارند.

اختلاط همچنین باعث میشود جلبکها به حالت معلق باقی بمانند. تجارب موجود روی استخرهای تصفیه فاضلاب در فیلیپین نشان داد که اختلاط باعث لخته شدن جلبکها و در نتیجه ته نشینی آنها میشود.

اختلاط بوسیله حرکت کل آب به عنوان جریان شناور انجام میپذیرد. این حرکت با یک چرخش رکاب دو چرخه‌ای با سرعت حدود ۱۵ سانتیمتر در ثانیه به نحو احسن انجام میشود. بمنظور اخذ بهترین نتیجه در ایجاد تلاطم لازم برای حرکت محتویات استخر کف آنرا بایستی بصورت صاف ساخت.

بمنظور جلوگیری از نفوذ آلودگی از داخل استخر به محیط خارج از آن و یا نشت آب به داخل استخر میتوان کف آنرا پلاستیک کشی کرده یک نمونه از مواد پلاستر مورد استفاده ورقه‌های پلاستیک مشکی به ضخامت ۰/۲۵ میلیمتر بوده است. در مواردی که آسفالت مانع رشد و استفاده نهائی از میکرو جلبکها نگردد کف استخر را میتوان آسفالت کرده پلاستر

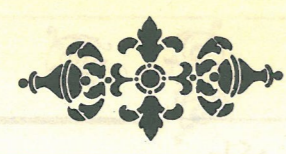




تصفیه فاضلاب توسط جلبک نه تنها امکان بازیا  
 مواد غذائی را بصورت توده زنده جلبک می دهد  
 بلکه فاضلاب تصفیه شده قابل مصرف تولید  
 می نماید .

کشی استخرها قسمت اعظم هزینه مربوط  
 به پروژه را تشکیل میدهد. بهترین شکل  
 استخر، دایره ای و یا بیضی است. این  
 شکل از سکون هیدرولیکی گوشه های استخر،  
 که برای اختلاط آنها مقدار زیادی انرژی  
 لازم است، جلوگیری میکند.  
 دومین موضوع فنی تقویت ثبات کشت است.  
 این مطلب از رابطه متقابل عوامل  
 هیدرو دینامیکی و بیولوژیکی بدست  
 می آید. میکرو جلبکها به آسانی طعمه  
 زئوپلانکتون ها و پارازیت های گوناگون  
 میشوند. یک محیط کشت میتواند طی چند  
 روز در اثر حمله این ارگانیزمها نابود  
 شود. مطالعات پیشرفته بعدی بروی  
 انتخاب گونه های بزرگتر که توسط  
 زئوپلانکتونها شکار نشوند و در برابر  
 پارازیتها نیز ایمن باشند انجام  
 پذیرفته است.  
 تعیین شرایط شیمیائی و محیطی کشت و  
 استخراج روشهای دیگر در جهت تثبیت کشت  
 است.  
 عامل تکنیکی سوم تامین غذا برای  
 سیستم است. سه نوع محیط کشت مختلف  
 مورد آزمایش قرار گرفت، فاضلاب،  
 فضولات حیوانی، و محیط مصنوعی. ظاهراً  
 روی ترکیبات موجود در فاضلاب کنترل

اندکی میتوان اعمال نموده گر چه وجود  
 مواد آلوده و سمی در فاضلاب میتواند  
 باعث جلوگیری از استفاده از میکرو  
 جلبکها در موارد مخصوصی بشود.  
 فضولات حیوانی مشکل فوق العاده ای را  
 ایجاد نمود که عبارت بود از افزایش نمک  
 و تجمع فلزات سنگین بواسطه سیکل مجدد  
 فضولات حاصل از تغذیه.  
 دریک محیط مصنوعی افزودن دی اکسید کربن،  
 اوره، نپترات، فسفات و مواد معدنی  
 میتواند عوامل اصلی هزینه زائد تولید  
 جلبک باشد.  
 اگر چه اکثر مشکلات تکنیکی محسوس  
 برداشت بوسیله سانتیریفیوژ، لخته  
 سازی و شناور سازی حل شده است ولیکن  
 بعلت هزینه بالای کشت، تولید انبوه  
 میکرو جلبکها از نظر اقتصادی مقرون به  
 صرفه نیست. مطالعات انجام شده روی  
 میکرو جلبکهای رشد یافته از فاضلاب نشان  
 داده که روشهای تولید باطریق  
 برداشت میکرو جلبکها ارتباط دارد. به  
 طور مثال برای حذف جلبکهای دراز  
 میتوان از آشغالگیری و ته نشینی استفاده  
 نمود. برای اصلاح قابلیت برداشت و  
 در نتیجه آن کاهش هزینه ها، مطالعات  
 بیشتری باید روی این رابطه غامض  
 و پیچیده انجام شود.  
 مطلب پنجم آماده سازی و تبدیلات میکرو  
 جلبکهای برداشت شده است.  
 این پروسها به میزان بسیار زیادی  
 با توجه به نوع استفاده نهائی از توده  
 زنده جلبک متغیر است. چنانچه هدف



از کشت جلبک تامین پروتئین بعنوان  
 غذا و تغذیه باشد، پروس شامل بی آب  
 کردن، خشک کردن و در بعضی موارد گندله  
 سازی خواهد بود.  
 سیستمهای مختلف بعمل آوری، روی ترکیبات  
 جلبکها به میزان متغیری تاثیر میگذارد.  
 بطور مثال انواع جلبکهای سبز دیواره های  
 سلولی از جنس سلولز دارند که دیر هضم  
 است. خشک کردن جلبکها بوسیله نـور  
 خورشید دیواره سلولی جلبک را تکمیل  
 میکند که اینکار باعث میشود اسیدهای  
 آمینه مورد نیاز در دیواره های سلول  
 محصور شده از طرف دیگر خشک کردن  
 بوسیله درام باعث میشود که دیواره  
 سلول در اثر تماس کوتاه مدت با یک سطح  
 داغ بترکد. این ترکیبگی باعث میشود که  
 مواد غذایی موجود از بین برود. تخمیر  
 توده بیولوژیکی جلبکها طراحی یک واحد  
 تخمیر و یا هضم متان را ایجاد مینماید.  
 برای بدست آوردن لیپید و یا مواد شیمیائی  
 مخصوص با بهترین کیفیت و حداکثر بهره دهی  
 بایستی پروسهای مختلف استخراج ایجاد  
 نموده در هر حال بعمل آوردن و تبدیل  
 سازی میکرو جلبکها حائز اهمیت است  
 اقتصادی فراوانی است و مطالعات تجربی  
 فراوانی برای تعیین پارامترهای لازم  
 برای طراحی واحدهای بزرگ نیاز دارد.  
 میکرو جلبکها بعنوان منبع جدید تامین  
 پروتئین، مواد بیوشیمیائی و سوخت

شناخته شده اند. مطالعات آماری که  
 بر روی بحران کمبود پروتئین انجام  
 گرفته نشان میدهد که یک هشتم از ۴  
 میلیارد نفر انسانی که بر روی کره زمین  
 زندگی میکنند از سوء تغذیه رنج میبرند  
 و این درصد در کشورهای گرمسیری روبه  
 توسعه فوق العاده زیادتر است.  
 با نزدیک شدن سال ۲۰۰۰ این کمبود  
 خصوصاً در کشورهای جهان سوم بیشتر  
 محسوس است. در بسیاری از کشورهای در حال  
 رشد، الگوهای مدون سیاسی و اقتصادی  
 دولتها در مورد انرژی و هزینه های خرید  
 و توزیع، مانع تقسیم عادلانه مواد غذایی  
 میشود. اختلاف میزان تولید سرانه مواد  
 غذایی بین کشورهای رشديافته و در حال  
 رشد روز به روز در حال افزایش است به  
 نوعی که در حال حاضر یک سوم مردم  
 کشورهای در حال رشد از فقدان یک رژیم غذایی  
 متعادل " پروتئین - کالری " رنج  
 میبرند.  
 این حقیقت سازمان ملل را بر آن داشت  
 که بر علیه بحران مواد پروتئینی اقدام،  
 اساسی انجام دهد و پیشنهاد داد در کنار  
 کشاورزی متداول به امر کشت محصولات  
 پروتئین دار نیز اقدام شود. میکرو  
 جلبکها بعنوان یک راه حل معرفی  
 شدند. بعضی از گونه های آن مانع  
 اسپیرولینا در مقایسه با گیاهان کم  
 پروتئین حاوی مقادیر قابل توجهی





## چربی میکروجلبک ها گذشته از اهمیت غذای آنها از نقطه نظر سوختی نیز بعنوان یک منبع انرژی به جانشین مورد توجه است.

پروتئین هستند.

مشکل استفاده از میکروجلبکها بصورت پروتئین های تک سلولی در آن است که اسیدهای سولفور آمینه آنها کم است و بایستی به آن اضافه شود. به تجربه ثابت شده که تغذیه حیوانات با میکروجلبک همراه با اسید سولفور آمینه، باعث رشد بیشتر آنها گردیده است. مشکل دیگر وجود نوکلئیک اسید به میزان زیاد است. میکروجلبک میتواند بیش از ۴ درصد از توده خشک اسید نوکلئیک داشته باشد حال آنکه در پروتئین حیوانی این مقدار یک درصد است. اسید نوکلئیک باعث بالا رفتن اسید اوریک خون، سنگ کلیه و نقرس میشود. وجود دیواره سلولی غیر قابل هضم و خاصیت چوبوارگی همانند فاکتور "گاک"<sup>۱۸</sup> در جلبک کلرلا و دیگر عوامل، قبلاً از جانشینی بعنوان منبع معمول پروتئین بایستی مورد توجه قرار بگیرند. در هر حال درصد بالای پروتئین موجود و تعادل اسیدهای آمینه در میکروجلبکها با استثنای سولفورهای حاوی اسیدهای آمینه را، نمیتوان از نظر دور داشت. ارزش میکروجلبکها نه تنها در پروتئین آنهاست

بلکه ترکیبات دیگری نظیر فاکتورهای رشد (مانند فاکتورهای رشد کلرلا)، کلروفیل که بعنوان خون ساز و برطرف کنند مسمومیت شناخته شده است و ویتامینها نیز در آن وجود دارد. بطور مثال بتاکاروتن است که<sup>۲۱</sup> یک ترکیب ضد مسمومیت و احتمالاً ضد سرطان و سرشار از ویتامین A میباشد و مقادیر زیاد آن برعکس ویتامین A سمی نیست. بعضی از میکروجلبکها نظیر دونالایلا بارداویل بتاکاروتن را بمیزان بیش از ۸ درصد توده خشک خود سنتز مینمایند که این مقدار از تمام منابع دیگر این ماده بیشتر است. اسید فولیک

## ویتامین B<sub>۱۲</sub> که علت ترکیب تخمه تولید مصنوعی آن امکان پذیر نیست به مقدار بسیار زیاد در بعضی از میکروجلبکها وجود دارد.

نیز در بعضی از جلبکها نظیر اسپیرولینا<sup>۲۲</sup> و کلرلا وجود دارد که مقدار آن دو برابر میزان اسید فولیک موجود در گوشت گاو، که خود یکی از غنی ترین منابع تامین این ماده است، میباشد. ویتامین B-12 نیز که علت ترکیب پیچیده، تولید مصنوعی آن امکان پذیر نیست به مقدار بسیار زیادی در بعضی از میکروجلبکها وجود دارد.



( سیمدوسی وسه درصد از استاندارد مجاز روزانه آمریکا در یک قاشق غذاخوری کلرلا) منابع معمول تامین این ماده گوشت ماهیچه و جگر گاو میباشد. فقدان این ویتامین در اکثر سبزیجات از جمله معایب رژیم های گیاه خواری محض میباشد. پروتئین و ویتامینهای موجود در جلبکها راهم میتوان استخراج نمود و بعداً مصرف کرد و یا میتوان با مصرف همه مواد سلولی جلبک در مرحله هضم به آنها دسترسی پیدا نموده این امر بوسیله عوامل گوناگونی از جمله هزینه های مربوطه ملاحظات بهداشتی نظیر غلظت نمک موجود در جلبک و یا نیاز به تهیه شکل خالص آنها برای ترکیب با مواد دیگر تعیین میگردد. غالباً تجارب گذشته پیرامون سیستمهای پرورش جلبک در محیطی بوده که توسط کودهای شیمیائی تقویت میشده است. در هر حال مطالعات نشان داده است که پروتئین حاصل از جلبکهای رشد یافته در فاضلاب ارزانتر از آنهائی است که در محیطهای مصنوعی رشد میکنند. از نقطه نظر بهداشتی پرورش جلبک در فاضلاب در مواردی که مستقیماً مورد استفاده انسان قرار میگیرد صحیح نیست. استفاده غیر مستقیم برای انسان تغذیه گاو و گوسفند ماهی و طیور میباشد. برای قرنهای متعددی است که در آسیا از استخرهای جلبک تصفیه فاضلاب برای امر پرورش ماهی استفاده میشود. در ژاپن اسپیرولینا

که در محیطهای مصنوعی کشت میشود قسمتی از رژیم غذایی نوعی از ماهی کپور میباشد. تصفیه فاضلاب توسط جلبک نه تنها امکان بازیابی مواد غذایی را بصورت توده های زنده جلبک میدهد بلکه فاضلاب تصفیه شده قابل مصرفی نیز تولید میکنند. پروسس با تامین اکسیژن برای باکتریها در اثر فتوسنتز و دریافت انرژی خورشیدی شروع میشود. باکتریها از این اکسیژن برای تجزیه مواد آلی موجود در فاضلاب بی-دی اکسید کربن آمونیاکی و دیگر ترکیبات غیر آلی که برای رشد جلبک حائز اهمیت هستند استفاده میکنند. استخرهای تصفیه فاضلاب نه تنها برای تولید حداکثر جلبکها طراحی میشوند، بلکه هدف دیگر آن تجزیه مواد آلی نیز میباشد. حاصل این تجزیه آزاد شدن کربن است که عنصری لازم برای رشد جلبکها در استخر بشمار میآید. میکروجلبکها میتوانند در فاضلابهای خانگی کشاورزی و صنعتی رشد نمایند.

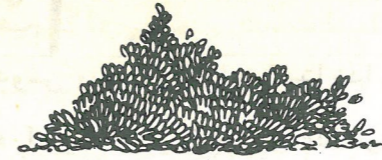






لیپیدها ( که معمولا" به اسم چربی و روغن شناخته شده اند ) بعنوان موادی معرفی شده اند که در آب و یا دیگـــــ حلالهای قطبی محلول نیستند. لیپیدها جلبکها بطور عمومی شبیه روغن نباتی اند که از دانه گیاهان استخراج میشوند. آنها به میزان بسیار زیادی حاوی اسیدهای چرب ضروری هستند مانند اولئیک و لینولئیک اسید ، نسبت به دانه های روغنی ترکیبات غیرلیپیدی متنوعتری دارند . نمونه ای از این ترکیبات محلول در چربی ، ویتامینها ، استرول<sup>۲۶</sup> کاروتنوئید و هیدروکربنها که نه تنها دارای ارزش غذایی هستند بلکه از نظر صنعتی و پزشکی نیز حائز اهمیت میباشند هستند . چربیهای میکروجلبکها گذشته از اهمیت غذایی آنها از نقطه نظر سوختی نیز بعنوان یک منبع انرژی جانشیـــــ مورد توجه است .

۲۸ یک جلبک سبز به نام بطری کوکوس برانی بیش از ۸۶ درصد جرم خشک خود، میتواند زنجیره<sup>۲۹</sup> هیدروکربن بنام بطری کوســـــ ذخیره نماید. در استرلیا با هیدراتـــــ کردن این ترکیب توانسته اند نـــــوع مخصوصی سوخت دیزل بدست بیاورند . در مورد این جلبک مشکل موجود کنـــــدی رشد آن است . افزایش میزان بار دهی این جلبک برای تولید بیشتر هیـــــدرو کربنها یکی از زمینه های فعـــــال تحقیقاتی میباشد. در فرانسه در آزمایشات انجام شده سالیانه از هر هکتار زمین



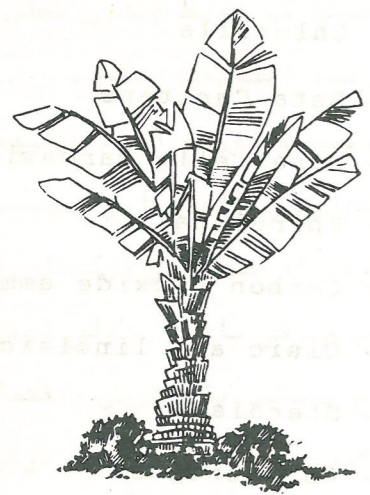
بیش از ۴ تن هیدروکربن بدست میآید .  
 ۳۰ دونا لیا که یک جلبک سبز متحرک است در پاسخ به تحریکات اسمزی محیط در اثر افزایش غلظت نمک ، گلیسرول داخل سلولی تولید میکنند . گلیسرول تولیدی را میتوان به ۴۰ درصد جرم خشک جلبک افزایش داده . بنا بر این جلبک انتخابی مقرون بصره ای برای تولید گلیسرول میباشد . مشکل موجود در ارتباط با این جلبک هزینه بالای برداشت آن است که غالبا " با روش سانتیریفیوژ انجام میشود . همچنین میکروجلبکها میتوانند پلی ساکاریدها را تولید نمایند . دو گونه جلبک قرمز پروفیزیدم<sup>۳۱</sup> و رودلا<sup>۳۲</sup> میتوانند سولفات پلی ساکارید تولید نمایند که این ماده را بعنوان، نرم کننده و غلیظ کننده در صنایع غذایی و رنگرزی بکار میبرند . میکروجلبکها را میتوان بعنوان سوخت نیز بکاربرد که این کار با تخمیر هیدروکربورها و آزاد شدن گاز متان و یا استخراج الكل از نشاسته موجود در میکروجلبکهای حاوی نشاسته انجام میشود . از میان پروسسهای تولید مواد سوختی از میکروجلبکها تکیه بیشتر بر تخمیر متان است . این پروسس را میتوان روی باقیمانده پروسس استخراج، چربی انجام داده میکروجلبک برداشت



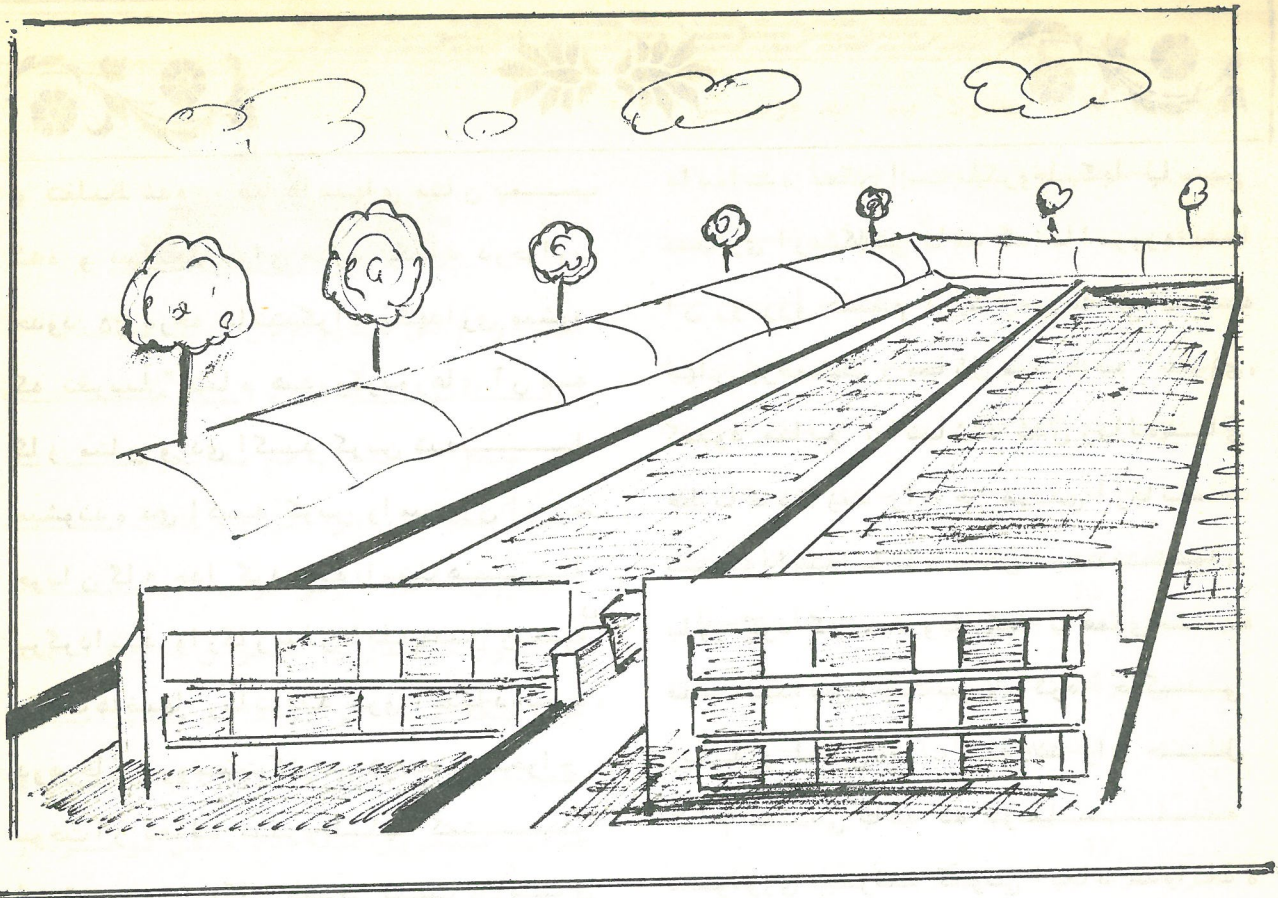
و تغلیظ شده ، به هاضمهای متان پمپ شده و در آنجا برای حدود یکماه در حرارت حدود ۳۵ درجه سانتیگراد نگهداری میشود که تقریبا " تمام هیدروکربورهای آن به گاز متان و دی اکسید کربن تبدیلی میشوند . دی اکسید کربن را میتوان از جریان گاز جدا کرد و به استخرها برگردانید و از گاز متان حاصله میتوان بعنوان سوخت هاضمها و یا تولید برق استفاده نمود . در حال در وضعیت کنونی هزینه استخراج سوخت از تفاله میکروجلبکها کمتر از قیمت نفت و گاز طبیعی نیست . از سال ۱۹۶۰ به بعد علاقه به استفاده از میکروجلبکها در سیستمهای اکولوژیکی تحت کنترل بوجود آمده است . بعلت کوچک بودن اندازه سفینه های فضای و کوتاه بودن زمان مسافت استفاده از میکروجلبکها جاذبه ای نداشته است . با تکنولوژی فضا پیمائی جدید و امکان تاسیس ایستگاههای ثابت فضای بزرگ با ظرفیت صدها انسان در آینده ، استفاده از میکروجلبکها مجددا " مطرح شده است . میکروجلبکها را میتوان بعنوان یک سیستم بازیابی بیولوژیکی در تصفیه فاضلاب و مصرف دی اکسید کربن حاصل از بازدم مردم و تولید اکسیژن لازم سفینه فضای بکار برد . شاید تعجب آور باشد که میکروجلبکها برای میلیاردها سال این وظیفه را در سفینه فضای زمین انجام



داده اند . ممکن است میکروجلبکها پاسخ بسیاری از مشکلاتی باشد که ما امروزه با آن روبرو هستیم . بنظر میرسد تغذیه جهان پر جمعیت ، مسائل مربوط به انرژی، کمبود منابع ، انباشته شدن زباله های خطرناک نیاز به راه حل نوینی از جانب بشریت داشته باشد . ممکن است نتوان باور کرد که میکروجلبکها با عمری سه قدمت پیدایش زیست بر روی کره<sup>۳۳</sup> خاکی و پایه و اساس حیات میتواند راه حل تمام مشکلاتی باشد که بوسیله تکنولوژی پیشرفته کنونی ایجاد شده است .







- |                                      |                              |
|--------------------------------------|------------------------------|
| 1- Biotechnology                     | 18- Pallatability            |
| 2- Algacultures                      | 19- gag                      |
| 3- Micro algae                       | 20- Chlorella                |
| 4- Macro algae                       | 21- Beta-Carotene            |
| 5- Accumulation                      | 22- Dunaliella Bardawill     |
| 6- Chemosynthetic                    | 23- Spirulina                |
| 7- Mutation and selection            | 24- Carbon dioxide ammonia   |
| 8- Zooplankton                       | 25- Oleic and linoleic Acids |
| 9- Biomass                           | 26- Sterols                  |
| 10- Non-Photosynthetic               | 27- Carotenoids              |
| 11- Carnegie-institute of washington | 28- Botryococcus Braunll     |
| 12- Dr. william j. Oswald            | 29- Botryococcene            |
| 13- High rate                        | 30- Dunaliella               |
| 14- Beer lamdert                     | 32- Porphyridium             |
| 15- Paddle - wheel                   | 33- Rodella                  |
| 16- Palletizing                      |                              |
| 17- Spirulina                        |                              |